

Miiduranna

Miiduranna, mida minu lapsepõlves ka Allkülaks kutsuti, on vana küla. Esimesi kirjalikke märke sellest on 1561. aastast Rootsi Riigikogu arhiivi (Kammararkivet) korrastamata Balti kameraalias, kui kirjutatakse külast nimega Mielestrandh. Aastasadade jooksul on seda nime erinevalt kirjutatud: Milarand, Millranby (“by” on rootsi keeles küla), Millrandh, Millerandh, ka Mito ran, kuni Miderandoni 1893.a. Rootsi merekaartidel.

Kust sellised erinevad nimed õieti pärit on? Ajaloolased tavaliselt hakkavad otsima ümberkaudsetest maakohtadest sarnaseid nimetusi. Nii ka siin. 1462. aastal on Jõelähtme kirikukülas olnud talu Mile, mille omanik, Taani Jyllandist pärit rüütel Andreas Nielson rentnikult 1000 riigitaalrit sai. Nende kahe koha vaheline kaugus on küll ca 13 km, kuid annab Wieselgreni arvates võtme Miiduranna nime päritolu mõistmiseks. Sest Mile, Mylle, Myle, Myele, Mylt, Mylte, Myldo, Mijle, Mil olid hilisemal keskajal nii Eestis kui Soomes kasutatavad mehenimed. Seega võiksime me mingi kindlusega väita, et Miiduranna nimi on tulnud kohanimest Miles strand ehk siis Miile rand. Ometi pole see kindlus sugugi täielik, sest kahtlusi tekitab asjaolu, et 16. sajandil võidi Miiduranna kandis sütt põletada, aga söepõletusahi on rootsi keeles “kolmila”. Tolleaegses foogti arveraamatus on kirjas, et Milestrandi kalurid viisid neitsitele puid (aga kas ka sütt, see pole selge). Neitsite all tuleb siinkohal mõista Pirita (Birgitta) kloostri nunnasid. Nii et võib-olla oli külanimi hoopis Kolmilestranden – Söepõletamise rand? Tänapäeval on mets Miidurannast küll kaugel, aga kes teab, kui kaugel ta vanasti oli. Küll aga näitavad vakuraamatud, et nunnad olid Pirital isegi pärast venelaste rüüsteretke 1577.aastal. Kloostril oli luba oma tegevust jätkata kuni abtiss veel elus on. Siis klooster kadus ja kadus ka puude viimine.

Umbes 1650.aasta paiku kerkis esile Miiduranna taoline kohanimi – Mieto, mis võib pärit olla alamsaksa sõnast “mite”, mis tähendab hunnikut, heinasaadu, kääbast jms. Sellel sõnal on olnud suur elujõud, sest ta püsib saksa keeles veel praegugi. Teinekord on see sõna tähendanud ka teatud tüüpi kartulikeldrit, aga hollandlaste jaoks on see olnud “söepõletusahi”. Wieselgren arvab, et kui seal asunduses sütt ikkagi põletati,

siis mets lõpuks taandus ja andis ruumi heinamaadele või siis niitudele. Aga Niiduranna on väga sarnane Miidurannale.

Olgu kuidas selle Miiduranna nimega on, ainet ajaloouurijate mõttemängudeks on ta kindlasti andnud.

(See jutuke põhineb Per Wieselgreni raamatul “Ortnamn och bebyggelse I Estlands forna och hittilsvarande Svenskbygder. Ostharrnen med Nargö”, Lund, Håkan Ohlssons Boktryckeri, 1951 – Kohanimed ja asustus Eesti mineviku ja tänapäeva rootsi külates. Ida-Harjumaa ja Naissaar)